

Kommunerne løfter miljødata til nye højder

Rundt om i kommunerne sidder tusindvis af medarbejdere og bidrager med data om miljøet. **Det unikke datamateriale har bragt Danmark helt i front, og det er afgørende**, når klimaet skal tænkes ind i alle samfundets beslutninger.

TEKST /

EVA KANSTRUP

Direktør for Teknik & Miljø, Herning Kommune, medlem af bestyrelsen for Danmarks Miljøportal

&

ANN AMMITZBO

Byg- & Miljøchef for Teknik, Miljø & Udvikling, Skive Kommune

&

FLEMMING SØRENSEN

Miljømedarbejder for Teknik og Miljø, Varde Kommune

Miljøet kender ikke til administrative grænser. Vandløb, grundvand og drikkevand flyder på tværs af kommunerne, og derfor har alle kommuner brug for adgang til data fra nabokommuner, regionen og staten for at få det bedst mulige forvaltningsgrundlag at træffe beslutninger ud fra.

Når kommunerne hver dag indleverer data, så sker det på baggrund af dataansvarsaftaler, men der er ofte ikke noget juridisk krav om det. Der er tale om frivillige aftaler mellem kommuner, stat og regioner om at dele data - simpelthen fordi det giver rigtig god mening for alle parter. Der sidder altså hver dag tusindvis af kommunale ansatte og bidrager med miljødata

til vores fælles bedste. Og det er imponerende.

ÉT STED TIL ALLE DATA OM OVERFLADEVAND ER BÅRET AF KOMMUNER

Den frivillige indsats fra kommunerne bidrager til, at arbejdet i kommunerne effektiviseres, en indsats som i sidste ende giver en bedre service for borgerne.

Eksempelvis har blandt andet Varde Kommune været med til at udvikle et nyt system i Danmarks Miljøportal for overfladevand kaldet VanDa. Flemming Sørensen, der er styregruppedlem og miljømedarbejder i kommunen, uddyber:

-Projektet omhandler alle de data, der indsamles om vandløb,

søer og kystnære områder. Det er et meget komplekst område med 35 forskellige datatyper, som indbyrdes er meget forskellige. Eksempelvis har vandkemi-undersøgelser i søer datamæssigt ikke meget tilfælles med fiskeundersøgelser i vandløb. Men det hænger sammen. Tidligere var der udviklet seks fagsystemer, hvor man registrerede disse data. Hvert fagsystem havde sin unikke opbygning, som gjorde det svært at sammenstille data på tværs af systemerne. Med implementeringen af VanDa vil det være reduceret til ét system, hvor data logisk hænger sammen. En afgørende forbedring er den indbyggede kortløsning, som hurtigt viser, hvor i kommunen, der ligger data. En ensartet

brugergænseflade vil give langt flere kolleger både lettere og hurtigere adgang til data. Det betyder også, at når jeg som sagsbehandler får en borgerhenvendelse, så har jeg hurtigt adgang til de data, som Varde Kommune, nabokommuner og staten har registreret. Borgerne eller interne kolleger vil med en kort introduktion selv kunne slå op i databasen og finde de data, de skal bruge. Eller de kan få et link direkte til data med mail. Det vil betyde en markant forbedring af vores service og for adgangen til data.

TID TIL DET VIGTIGE

Adgangen til data i VanDa bygger på erfaringerne fra naturområdet, hvor myndigheder, virksomheder og borgere siden 2017 har haft let adgang til data gennem Danmarks Naturdata, som er udviklet af Danmarks Miljøportal.

Byg- & Miljøchef i Skive Kommune, Ann Ammitzbo, er formand for følgegruppen for Natur, og var en drivkraft i udviklingen af systemet.

-Før vi fik Danmarks Naturdata, brugte vi lang tid på at finde data frem. For større sager kunne det tage timer at finde de relevante rapporter for et område, og nu tager det få minutter. Desuden er det nu muligt for borgerne selv at finde de data, som de efterspørger. Det har betydet, at vi i mange tilfælde ikke længere skal bruge tid på at finde informationer til borgerne, men at vi nu i stedet kan koncentrere indsatsen om at tale med borgeren om, hvad informationerne betyder for dem, siger hun.

SPILDEVANDSDATA: FRA 25 TIMER TIL 15 MINUTTER

På punktudledningsområderne spildevand, dambrug og regnvandsbetingede udledninger har Danmarks Miljøportal for nylig implementeret et nyt system (PULS) til indberetning og kvalitetssikring af data.

Systemet er udviklet i et agilt samarbejde mellem brugere fra både kommuner, staten og forsyningsselskaber. De ca. 300 brugere, der indrapporterer data, har taget godt imod systemet, der er blevet lanceret i etaper siden februar 2020. Brugere har indtil videre været godt tilfredse med både brugervenlighed og svartider, og der er allerede foretaget mere end

150.000 inddateringer og opdateringer af data.

En af brugerne er Nina Poulsen, der er i miljøtekniker i Guldborgsund Kommune og tidligere har brugt forløberen for PULS.

-Med den type sager, som jeg arbejder med, er jeg dybt afhængig af hurtigt at kunne fremsøge alle eksisterende pålidelige data inden for vandløb, søer, spildevand og natur, siger hun og fortsætter:

-PULS-databasen er nu meget overskuelig og intuitiv at bruge. Det er let at trække data ud til f.eks. spildevandsplanlægningen, og ikke mindst tager det nu kun ca. 15 minutter at oprette en ny udledningstilladelse til et renseanlæg, hvor det tidligere tog minimum 25 timer.

FRA 20.000 TIL 100.000 BRUGERE

Et af de vigtigste systemer, der går på tværs, er Danmarks Arealinformation, som har over 100.000 unikke brugere og samler over 250 forskellige GIS-lag (GIS er et geografisk informationssystem til at præsentere geografiske data) i én brugergænseflade.

Eva Kanstrup, der er direktør for Teknik & Miljø i Herning Kommune og medlem af bestyrelsen for Danmarks Miljøportal, siger:

-Danmarks Arealinformation er vores primære udstillingsplatform. Strategien har været at bruge et standard GIS-værktøj. Det har været en succes i form af en stigning fra 20.000 til 100.000 unikke brugere - men det er endnu ikke lykkedes os at udstille de dybe faglige data på en tilstrækkeligt brugervenlig måde. Vi arbejder derfor fra kommunal side for at få sat en nytænkning og nyudvikling af Danmarks Arealinformation i gang. Målet er, at man som sagsbehandler, virksomhed og borger kan finde alle de relevante data, der er registreret i Danmarks Miljøportal indenfor et

Kommunerne ejer 45 procent af Danmarks Miljøportal, mens regionerne ejer 10 og staten 45 procent. Kommunerne er repræsenteret på alle niveauer af Miljøportalen - fra bestyrelse til miljøfaglige følgegrupper, styregrupper og projektgrupper.

Det sikrer kommuner omfattende indflydelse på, at de data, der er vigtige for kommunerne, er tilgængelige i den rigtige kvalitet, samt at de løsninger, som udvikles, tilgodeser kommunale behov.

Foto: Anders Krogh Jørgensen

Miljøet kender ikke til administrative grænser. Vandløb, grundvand og drikkevand flyder på tværs af kommunerne, og derfor har alle kommuner brug for adgang til data fra nabokommuner, regionen og staten for at få det bedst mulige.

Foto: Vincent van Zalinge

Foto: Janus Clemmensen

fagligt område på en lettilgængelig måde.

FLERE DATA, FLERE KOMBINATIONER OG MERE BRUGERVENLIGHED

Netop de mange kommunale brugeres feedback er en kilde til at skabe mere brugervenlighed, så miljødata i højere grad bliver brugt i dagligdagen, mener sekretariatslederen.

-Især kommunernes bidrag har været med til, at Danmarks Miljøportal er blevet en så stor succes.

På grund af deres arbejde og input, kan portalen hvert år lancere en lang række initiativer, forbedringer og standardiseringer med flere miljødata og flere muligheder for at kombinere dem, alt sammen på en mere og mere brugervenlig måde, siger sekretariatsleder i Danmarks Miljøportal, Nils Høgsted.

-Det er ikke kun teknik- og miljømedarbejderne i kommunerne, der bruger disse data. De bliver brugt bredt i samfundet af ejendomsrådgivere, landbrug, byggeindustrien, den finansielle sektor, rådgiv-

vende ingeniører, universiteter og forsyningsvirksomheder. Den stigende brug af data forventes at fortsætte, og vi arbejder i øjeblikket med kommunerne om at udvide med miljøvurderinger, klimatilpasning og cirkulær økonomi, siger han og fortsætter:

-Det vil på sigt betyde, at vi bliver bedre til at passe på miljøet, og miljøportalen bliver infrastrukturen for et samarbejde, hvor både offentlige og private kan spille hinanden bedre til gavn for klimaet. Og det kan bringe Danmark helt i front med at få klimaet ind i samfundets beslutninger ■

OM DANMARKS MILJØPORTAL

Danmarks Miljøportal er et fællesoffentligt partnerskab mellem kommuner, regioner og staten. Samarbejdsformålet er at samle miljødata ét sted, skabe digitale løsninger til forvaltning af Danmarks miljø og formidle miljødata til myndigheder og offentlighed. Miljøportalen understøtter dermed den digitale miljøforvaltning og skaber rammerne for en effektiv håndtering af miljøopgaverne i Danmark.

Danmarks Miljøportal leverer data til over 100.000 direkte brugere samt til over 100 eksterne systemer med ca. 1 million brugere.

Danmarks Miljøportal blev oprettet som følge af strukturreformen i 2006, hvor amterne blev nedlagt og miljøansvaret overgik til staten, kommuner og regioner. Grundideen er, at stat, kommuner og regioner skal inddatere, opdatere og hente data fra de samme databaser, samt at data også bliver tilgængelige for virksomheder og borgere. Danmarks Miljøportal dækker bredt og omfatter data om overfladevand, badevand, spildevand, grundvand, jordforurening, arealanvendelse og natur.

Foto: Patrick Harms

